

Tillsyn över kommunernas tillsyn av beviljade serveringstillstånd i Blekinge län 2009

Rapport, år och nr: 2011:4

Rapportnamn: Tillsyn över kommunernas tillsyn av beviljade serveringstillstånd i Blekinge län 2009.

Utgivare: Avdelningen för samhällsutveckling,
Länsstyrelsen Blekinge län, 371 86 Karlskrona.

Dnr: 705-996-2011

Författare/Kontaktperson: Annette Ludvigsson

ISSN:

Tryckeri: Länsstyrelsen Blekinge, 2011

Länsstyrelsens rapporter: www.lansstyrelsen.se/blekinge/publikationer

© Länsstyrelsen Blekinge län

Förord

I Regleringsbrevet för 2010 har länsstyrelserna fått i uppdrag att se till att skärpa den kommunala tillsynen inom alkoholområdet. Länsstyrelsen ska även utveckla tillsynen inom länet.

Med anledning av detta har Länsstyrelsen i Blekinge genomfört en tillsyn över kommunernas tillsyn under 2009, av beviljade serveringstillstånd. Länsstyrelsen har begärt in samtliga tillsynsrapporter som kommunerna har upprättat under 2009, samt kommunernas tillsynsplaner, för granskning.

Länsstyrelsen kan konstatera att tillsynen bedrivs i varierande omfattning i kommunerna. Kommunerna överlag har brister i dokumentationen och kommunikering med tillståndshavarna.

Det är Länsstyrelsens förhoppning att rapporten kan komma att användas som utgångspunkt för det fortsatta tillsynsarbetet och bidra till att arbetet utvecklas och förbättras.

Tillsynen har genomförts av Alkoholhandläggare Annette Ludvigsson och Marie-Louise Svensson.

Karlskrona 29 april 2011.

Annette Ludvigsson
Alkoholhandläggare

Innehållsförteckning

Bakgrund	7
Metod och genomförande	8
Resultat	9
Karlskrona.....	9
Ronneby	11
Karlshamn	13
Olofström	17
Sölvesborg.....	17
Länsstyrelsens bedömning av tillsynen i länet	20

Bakgrund

Alkoholkonsumtion i Sverige

Enligt Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning vid Stockholms universitet (SoRAD) uppgick den totala alkoholkonsumtionen i Sverige 2009 till ungefär 9,5 liter ren sprit per invånare (15 år och äldre). Från mitten av 1990-talet fram till 2004 ökade konsumtionen kraftigt, från 8,0 liter per invånare till 10,5 liter. Efter 2004 har konsumtionen minskat men ligger fortfarande på en nivå som är ungefär 20 procent högre än vid mitten av 1990-talet.

Det finns ett väldokumenterat samband mellan alkohol och olika typer av skador. Enligt en svensk analys ligger alkoholen bakom 35 procent av männens sjukdomsburda av olyckor, skador och våld och 26 procent av kvinnornas. Alkohol kan också öka risken för att en olycka får allvarliga konsekvenser. I Sverige dör ungefär 3 000 personer varje år i samband med skador, och enligt uppskattningar skulle en tredjedel kunna ha samband med alkohol.

Antalet stadigvarande tillstånd har ökat kraftigt de senaste decennierna, från ungefär 3 000 år 1977 till ungefär 12 300 år 2008. De senaste åren har antalet serveringstillstånd legat på en oförändrad nivå.

Alkoholpolitiken

Den svenska alkoholpolitikens mål är att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar, genom insatser som motverkar skadligt dryckesbeteende och bidrar till en minskad alkoholkonsumtion. För att nå detta mål är en restriktiv lagstiftning ett av de främsta och grundläggande politiska instrumenten. Med en väl fungerande lagstiftning finns möjligheten att kontrollera hanteringen av alkohol i samhället och särskilt begränsa tillgängligheten till alkohol i vissa miljöer och sammanhang.

För att det alkoholpolitiska målet ska nås krävs, förutom en väl fungerande lagstiftning, ett samordnat och aktivt fungerande förebyggande arbete som involverar såväl offentliga som ideella aktörer.

Tillsyn

En viktig förutsättning för att den restriktiva alkoholpolitiken och skyddet för folkhälsan är att samhället har en effektiv kontroll av att lagar och regler följs. Flera myndigheter har tillsyns- och kontrolluppgifter när det gäller hanteringen av alkohol.

Statens folkhälsoinstitut (FHI) ansvarar för att den övergripande tillsynen av att alkohollagens bestämmelser efterlevs. Länsstyrelserna har tillsyn inom länet och biträder kommunerna med råd och stöd. Kommunerna och polisen har ansvaret för den omedelbara tillsynen över serveringsställen. För att upprätthålla skyddet för folkhälsan är det av stor vikt att tillsynen bedrivs så effektivt och aktivt som möjligt.

Alkohollagen är en social skyddslagstiftning och tillsyn är ett oerhört värdefullt instrument för att se till att alkohollagens bestämmelser efterlevs. Det är en socialt ansvarsfull uppgift för en tillståndshavare att, bland annat, se till att inga minderåriga eller märkbart påverkade personer serveras alkohol. Tillsynsinspektörens tillsyn över tillståndshavarna ska resultera i en sund krogmiljö där risken att utsättas för våld och alkoholens skadeverkningar minskar.

Metod och genomförande

Länsstyrelserna har i uppdrag att genomföra tillsyn över kommunernas tillsyn enligt alkohollagen (1994:1738). Ett led i att stärka och utveckla tillsynen i länet är att granska den tillsynen som bedrivs. Länsstyrelsen har begärt in samtliga tillsynsrapporter som har upprättats under 2009, samt de tillsynsplaner som kommunernas tillsyn har utgått ifrån. Länsstyrelsen har granskat rapporterna utifrån alkohollagens (1994:1738) och förvaltningslagens (1986:223) perspektiv. Kommunernas rutiner för att hantera innehållet i tillsynsrapporterna, kommunikering med tillståndshavare, alkoholhandläggare och hantering av vidare åtgärder är de delar som länsstyrelsen har fokuserat på vid tillsynen. Länsstyrelsen har även granskat återrapporteringen av tillsynsuppdraget till berörd nämnd.

Efter en första granskning av tillsynsrapporterna och tillsynsplanerna har länsstyrelsen begärt in kompletterande uppgifter ifrån kommunerna. Därefter har länsstyrelsen fattat beslut som skickats till respektive kommun. Resultatet av tillsynen finns sammanställd nedan.

Resultat

Karlskrona

Tillsyn över Karlskrona kommuns tillsyn över beviljade serveringstillstånd

I Karlskrona kommun ligger ansvaret för tillsynen under socialnämnden.

Av inkommen skrivelse framgår att tillsynsprotokoll inte har upprättats då ingen anmärkning eller synpunkter i övrigt framkommit vid tillsynsbesök. I beslutad tillsynsplan för 2009 står att tillsynsprotokoll ska upprättas vid varje tillsynsbesök och att tillståndshavaren ska erhålla en kopia. Enligt inkommen skrivelse har socialförvaltningen genomfört 67 yttre tillsyner under verksamhetsåret 2009. Till länsstyrelsen har det inkommit 28 tillsynsprotokoll, varav ett gemensamt för sju tillfälliga serveringsställen.

Tillsynsplanen är beslutad att gälla from. 2008-01-01, av socialnämnden. Det framgår inte hur länge den kommer att gälla.

På 30 serveringsställen genomfördes tillsyn som ledde till att tillsynsrapporter upprättades.

19 serveringsställen har besökts en gång.

Av tillsynsrapporterna framgår att:

- Ett tillsynsbesök har inte varit tillsyn över serveringsstället utan ett möte mellan alkoholhandläggare, polis och tillståndshavaren. Enligt mötesprotokollet diskuterades olika frågor och det fattades även beslut.
- Sju serveringsställen har fått ett tillsynsbesök mellan kl. 13.30 och 00.35. Enligt tillsynsrapporterna fanns det vid dessa tillfällen inga allvarliga anmärkningar.
- Ett serveringsställe besöktes då serveringstillståndet var avslutat och det konstaterades att ingen alkohol serverades.
- Nio serveringsställen har fått ett besök där det konstaterades brister, vilket lett till någon form av beslut. Enligt ett flertal tillsynsrapporter framgår inte om eller hur alkoholhandläggaren eller socialnämnden kommunicerat med tillståndshavaren innan beslut fattats. Det har också förekommit att beslut har fattats på plats, under tillsyn. De beslut som fattats har vid tre tillfällen varit att ge tillståndshavaren en erinran. Erinran är en sanktionsåtgärd som inte finns i alkohollagen.
- Ett serveringsställe har fått ett uppföljande tillsynsbesök. Detta besök har då skett tillsammans med skatteverket.

Det saknas noteringar om och hur tillståndshavarna tagit del av tillsynsrapporterna. Det saknas underskrift av tillståndshavarna på tillsynsprotokollen. På rapporterna saknas organisationsnummer.

Fyra serveringsställen har besökts två gånger.

Av tillsynsrapporterna framgår att:

- Ett serveringsställe har fått två tillsynsbesök, båda mellan kl. 01.30 och 02.00. I det ena tillsynsprotokollet har tillsynsansvarig konstaterat flera problem och även angett tänkbara åtgärder för att hantera dessa problem i framtiden. Som en bilaga till tillsynsprotokollet finns en del frågor och svar, men det framgår inte vem som ställt frågorna, ej heller vem eller hur de besvarats. Detta dokument är poststämplat den 2008-12-04, alltså innan tillsynsbesöket genomfördes.
- Ett serveringsställe har besökts kl. 14.00 resp. 19.00. Enligt tillsynsprotokollet var serveringsstället under försäljning och serveringsstillståndet blev senare återkallat.
- Ett serveringsställe har besökts kl. 02.00 av kommunens tillsynsansvarige. Vid ett annat tillfälle har polisen gjort ett eget tillsynsbesök. Detta tillsynsprotokoll har sedan skickats till kommunen som kallat till ett möte med tillståndshavaren.
- Ett serveringsställe har besökts vid två tillfälle, kl. 01.15-01.30 resp. 02.30-03.00. Båda dessa tillsynsbesök har skett i samverkan med polis och även med räddningstjänsten. Inga allvarliga brister påtalades.

Det saknas underskrift av tillståndshavarna på samtliga tillsynsprotokoll.

Sailet 2009

- Sex serveringsställen med tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten samt ett serveringsställe med tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap besöktes under sailet, 14-15/8-2009, kl. 21.30 till kl. 00.30.

Under Sailet 2009 genomfördes tillsyn tillsammans med polisen. Tillsynsprotokollet som upprättades avser tillsynsbesök på samtliga serveringsställen. Det har endast gjorts en allmän bedömning av serveringsställena och det går inte att utläsa enskilda omdömen. Det framgår inte hur tillsynsprotokollet har kommunicerats med respektive tillståndshavare. Det saknas underskrift av samtliga tillståndshavare.

Tillsynsbesöken under sailet 2009 resulterade i att beslut fattades om olika åtgärder som kommer att gälla under sailet 2010.

Annat dokument

Bland inskickade tillsynsrapporter fanns ett dokument som var en utredning i anledning av sökt serveringstillstånd. Denna utredning har inte granskats.

Sammanfattningsvis kan konstateras att:

- Tillsynsplanen har inte följts.
- Organisationsnummer saknas på samtliga tillsynsrapporter.
- På samtliga tillsynsrapporter saknas underskrift av tillståndshavarna.
- Noteringar om hur uppföljning, åtgärder och eventuell information till annan myndighet skett saknas på samtliga tillsynsrapporter
- Endast på tillsynsrapporten från Sailet 2009 framgår att det är tillfälliga serveringstillstånd som besökts för tillsyn. Information om serveringsställena har tillfälliga eller stadigvarande serveringstillstånd saknas på resterande rapportblanketterna.
- Kommunen har fattat beslut om sanktionsåtgärder som inte finns beskrivet i alkohollagen.
- Kommunen har använt sig av olika tekniker, mallar och protokoll under tillsyn.

- Det framkommer ingenstans hur kommunen har kommunicerat tillsynsbesök som inte föranlett någon anmärkning då tillsynsprotokoll inte upprättats.

Länsstyrelsens sammanfattning

För att tillsynsverksamheten ska fungera på ett bra sätt är det viktigt att det finns en plan för hur arbetet ska bedrivas. Socialnämnden har under 2009 haft en tillsynsplan. Avvikelser från tillsynsplanen har gjorts men orsakerna finns inte dokumenterade.

Ingen av insända tillsynsrapporter är undertecknade av tillståndshavare. Det är viktigt att det finns en gedigen dokumentation som kan ha betydelse för utgången i enskilda ärenden. Då en stor del av tillsynerna över tillståndshavare inte lett till att tillsynsprotokoll upprättats framgår det inte hur återkoppling med tillståndshavarna skett. Detta har omöjliggjort en godtagbar kommunikation, enligt förvaltningslagen, med tillståndshavarna, där vikten av den enskilda individens rätt till att underrättas om uppgift som har tillförts ett ärende lyfts upp i 16 och 17 §. I och med att kommunen inte har upprättat tillsynsprotokoll har de även brustit i sin hantering av ärenden avseende 15 §, förvaltningslagen av genomförd tillsyn. I och med att det saknas tillsynsprotokoll kan inte länsstyrelsen göra en helhetsbedömning av genomförd tillsyn.

Socialnämnden har vid flera tillsyner valt att utfärda sanktionsåtgärder såsom erinran och att rikta kritik mot tillståndshavare. Detta är sanktionsåtgärder som inte finns att tillgå enligt alkohollagen (1994:1738), 7 kap. 19 och 20 §, där enbart återkallelse och varning anges.

Ronneby

Tillsyn över Ronneby kommuns tillsyn över beviljade serveringstillstånd

I Ronneby kommun är det socialnämnden som ansvarar för tillståndsgivning och tillsyn över beviljade serveringstillstånd. Från Ronneby kommun har det till länsstyrelsen inkommit en tillsynsplan och en översikt av verkställda besök. Till tillsynsplanen bifogades en skrivelse av vilken det framgår att riktlinjerna för tillsyn ("Ronneby kommuns riktlinjer avseende tillsyn av alkoholservice") är fastställda i kommunstyrelsen. Av skrivelsen framgår även hur tillsynen är upplagd och vilka prioriteringar som gjorts.

Alkoholhandläggartjänsten i Ronneby är på 75 % varav 25 % är avsatt för tillsyn. I skrivelsen finns en förklaring till varför tillsynen avviker från upprättad tillsynsplan.

16 serveringsställen har besökts för tillsyn under 2009.

Sju serveringsställen har besökts en gång.

Av tillsynsrapporterna framgår att:

- Fyra serveringsställen har fått besök på dagtid, mellan kl. 11.00 och 14.30.
- Tre serveringsställen har fått besök på kvällstid, mellan kl. 20.55 och 22.45.

Av rapporterna framkommer att ett serveringsställe inte serverade alkohol och att ett endast var öppet under dagtid. Det saknas noteringar om tillståndshavarna tagit del av tillsynsrapporterna. Det saknas information om uppföljning skett eller om andra åtgärder vidtagits. På rapporterna saknas organisationsnummer.

Fyra serveringsställen har besökts två gånger.

Av tillsynsrapporterna framgår att:

- Fyra serveringsställen har besökts två gånger under året, med start kl. 10.00. Endast ett besök har gjorts efter kl. 00.00.

Dessa serveringsställen är utpekade som serveringsställen med ung publik och i tillsynsplanen planerades att besöka dem för tillsyn mer än en gång. Tillsynsrapporterna är svåra att tyda, pga. inspektörens svårlästa handstil, detta i kombination med att det saknas organisationsnummer på samtliga, försvårar för Länsstyrelsen och andra att tyda vilka serveringsställen som har fått tillsynsbesök. Det saknas informativ text på samtliga tillsynsrapporter.

Fem serveringsställen har fått tre besök.

Av tillsynsrapporterna framgår att:

Två av tillsynsbesöken har genomförts under Tosia Bonnadan, kl. 00.00 respektive 00.05. Vid ett annat tillfälle genomfördes tillsynsbesöket kl. 00.30. Resterande 12 tillsynsbesök på dessa fem serveringsställen har genomförts innan kl. 00.00. Dessa serveringsställen är utpekade i tillsynsplanen som serveringsställen med ung publik.

Sammanfattningsvis kan konstateras att:

- Ansvarig för tillsynen har inte följt tillsynsplanen.
- Organisationsnummer saknas på samtliga tillsynsrapporter.
- Noteringar om uppföljning, åtgärder och eventuell information till annan myndighet saknas på samtliga tillsynsrapporter
- Dokument som visar hur rapporterna analyserats och använts i det fortsatta arbetet saknas.
- Information om serveringsställena har tillfälliga eller stadigvarande serverings-tillstånd saknas på rapportblanketterna.
- På samtliga tillsynsrapporter saknas informativ text.
- På samtliga tillsynsrapporter har man konstaterat UA vid alla bedömningskriterier.
- Även utpekade serveringsställen med ung publik har i hög utsträckning besökts innan kl. 00.00.
- Samtliga tillsynsrapporter är svåra att läsa, då texten är mycket svårläst.

Länsstyrelsen har därefter ställt kompletterande frågor till alkoholhandläggaren i Ronneby kommun. Enligt de svar som inkommit upprättades tillsynsplanen för 2009 av dåvarande alkoholhandläggare tillsammans med sektionschefen på Behandlingssektionen. Planen för tillsyn bedömdes som ett verkställighetsbeslut och det således inte fanns behov av att fatta beslut om denna i socialnämnden. Alkoholhandläggaren fattade beslut om tidpunkterna för tillsynen.

Det fanns inga skrivna rutiner för kommunikation med andra myndigheter. Dock fanns det ett uppbyggt och väl fungerande kontaktnät som omfattade berörda myndigheter såsom Räddningstjänst, Polismyndigheten, Miljö och Hälsa samt Skatteverket. Kommunikationen mellan myndigheterna skedde vid behov.

Under 2009 öppnades sex stycken tillsynsutredningar. Fyra av dessa var grundade på anonyma anmälningar som inkommit till socialnämnden. De övriga två tillsynsutredningarna grundade sig på PM som inkommit från Polismyndigheten och deras tillsyn. Samtliga av de inkomna anmälningarna och polisrapporterna lagrades i Alk T samt i kommunens arkiv.

Resultatet av tillsynen återrapporterades till socialnämnden vid slutet av året för att ge en bild av antalet genomförda tillsynsbesök i kommunen. Då tillsyn föranlett att åtgärder vidtagits har socialnämndens AU varit beslutsfattande organ.

Länsstyrelsen sammanfattning

För att tillsynsverksamheten ska fungera på ett bra sätt är det viktigt att det finns en plan för hur arbetet ska bedrivas. Ronneby kommun har under 2009 haft en tillsynsplan. Denna tillsynsplan har dock inte följts.

Genom de dokument som länsstyrelsen begärt in framgår inte hur tillsynsarbetet i Ronneby följts upp eller hur kommunikering med andra myndigheter har genomförts.

Det är också viktigt att det finns en gedigen dokumentation som kan ha betydelse för utgången i enskilda ärenden. De tillsynsrapporter som har upprättats vid tillsyn av serveringsställen saknar informativ text. På samtliga tillsynsrapporter saknas information om hur uppföljning och vidare åtgärder har genomförts. Det framgår inte heller hur kommunikering med andra myndigheter har skett. Tillsynsrapporterna är svåra att tyda, pga. inspektörens svårlästa handstil, detta i kombination med att det saknas organisationsnummer på samtliga, försvårar för länsstyrelsen och andra att tyda vilka serveringsställen som har fått tillsynsbesök.

Länsstyrelsen anser att Ronneby kommun bör se över kvaliteten på den tillsyn som bedrivs över beviljade serveringstillstånd. Detta med hänsyn till att flertalet tillsynsbesök genomförts innan kl. 00.00, trots att det är känt att alkoholpolitiska olägenheter i större omfattning sker efter kl. 00.00. Ronneby kommun bör även se över de rutiner som används vid upprättandet av tillsynsprotokoll då de tillsynsprotokoll som ligger till grund för denna tillsyn varit svåra att tyda.

Karlshamn

Tillsyn över Karlshamns kommuns tillsyn över beviljade serveringstillstånd

I Karlshamns kommun genomförs tillsyn över restaurangbranschen av en heltidsanställd tillsynsinspektör som även ansvarar för tillsyn över tobakshandeln, spelautomater och läkemedelsförsäljningen i dagligvaruhandeln. Tillsynsansvaret ligger under kommunledningsförvaltningen i Karlshamn kommun.

Länsstyrelsen har inte fått in någon tillsynsplan för 2009. Det saknas styrdokument för hur tillsynen har planerats. Länsstyrelsen kan därför inte avgöra hur arbetet bedrivits utifrån tillsynsplanen.

18 serveringsställen har besökts (av ca 50) för tillsyn under 2009.

Fyra serveringsställen har troligen tillstånd för tillfällig servering.

Av tillsynsrapporterna framgår att:

- Ett serveringsställe har besökts på tre olika datum och vid olika tidpunkter varje gång. Kl. 23.00, kl. 23.30 och kl. 00.30
- Ett serveringsställe har besökts på två olika datum. Kl. 21.00 respektive kl. 22.40.
- Ett serveringsställe har besökts vid tre olika tidpunkter under samma kväll, kl. 18.30, kl. 22.00 och kl. 00.45.

Utifrån datumen då tillsyn har skett har länsstyrelsen gjort bedömningen att det är tillfälliga serveringstillstånd som har besökts för tillsyn.

Av rapporterna framgår att vissa störningar förekommit och att muntliga påpekanden gjorts. Det saknas dock noteringar om tillståndshavaren tagit del av tillsynsrapporterna. Det framgår inte heller om andra åtgärder vidtagits.

Sju serveringsställen har besökts en gång, varav en vid två olika tidpunkter samma dag.

Av tillsynsrapporterna framgår att:

- Ett serveringsställe har besökts tillsammans med polis. Av tillsynsrapporten framgår att serveringsansvarig blivit informerad om att starköl sålts utanför serveringsområdet.
- Sex av tillsynsrapporterna, från de övriga besöken, har inga allvarliga anmärkningar.

En av de sju tillsynsrapporterna saknar namn på serveringsstället. Samtliga besök har gjorts mellan klockan 15.30 och 23.30. Två tillsynsrapporter innehåller uppgifter av allvarlig karaktär, men det saknas noteringar om eventuella vidare åtgärder. Det saknas även noteringar om tillståndshavarna tagit del av tillsynsrapporterna, om uppföljning skett eller om andra åtgärder vidtagits.

Sju serveringsställen har besökts flera gånger.

Av tillsynsrapporterna framgår att:

- Ett serveringsställe har besökts två gånger samma kväll, kl. 21.00 respektive kl 22.00, under Östersjöfestivalen.
- Ett serveringsställe har besökts kl. 22.30, under Östersjöfestivalen och på ytterligare två olika dagar, båda besöken efter kl. 23.00. Allvarliga incidenter har noterats vid ett tillfälle men det framgår inte av tillsynsrapporten om eller vilka åtgärder som vidtagits.
- Ett serveringsställe har besökts på elva olika datum. Vid nio av dessa elva besök har det varit helt lugnt på serveringsstället. Två tillsynsrapporter från detta serveringsställe, har samma datum men har helt olika noteringar. Incidenter hade inträffat enligt båda rapporterna. Det går inte att utläsa vad eller vilka uppgifter som är korrekt då det saknas organisationsnummer på tillsynsrapporterna. Det saknas även noteringar om vidare åtgärder. Det framgår inte heller om tillståndshavaren tagit del av tillsynsrapporterna eller om uppföljning skett.
- Ett serveringsställe har besökts på 12 olika datum. En tillsynsrapport saknar helt noteringar. Åtta besök har genomförts mellan kl. 21.30 och 23.15. Då fanns det inte något att påtala. Tre besök har genomförts mellan kl. 00.00 och 00.40. Vid dessa tre

tidpunkter finns noteringar om märkbart påverkade personer på serveringsstället. Det saknas noteringar om vidtagna åtgärder och uppföljning. Vid samtliga tillfällen har, enligt notering i tillsynsrapporterna, tillsynsinspektören påtalat problemen muntligt. Det framgår inte heller om tillståndshavaren tagit del av tillsynsrapporterna.

- Ett serveringsställe har besökts på 12 olika datum. Två tillsynsrapporter saknar noteringar helt och hållet. Sex av besöken har skett mellan kl. 22.30 och 01.40 och i tillsynsrapporterna finns noteringar om märkbart påverkade personer. Det saknas noteringar om vidare åtgärder. Det framgår inte heller om tillståndshavaren kommunicerats om missförhållandena. Fyra besök har skett mellan kl. 21.15 och 22.45 utan anmärkningar.
- Ett serveringsställe har besökts på nio olika datum. Tre av tillsynsrapporterna har inga anmärkningar. Sex av tillsynsrapporterna har noteringar om anmärkningar, varav fyra avser märkbart berusade personer. Noteringar saknas om vidtagna åtgärder och det framgår inte heller om tillståndshavaren tagit del av tillsynsrapporterna.
- Ett serveringsställe har besökts på fyra olika datum. Två av dessa besök har skett i samverkan med polis. Polisen har, enligt tillsynsinspektörens noteringar, vid det ena besöket skrivit rapport och vid det andra besöket genomfört tillsynen utan medverkan från kommunen. Av en tillsynsrapport framgår det att flera personer var märkbart berusade. Noteringar saknas om vidtagna åtgärder och uppföljning. Det framgår inte heller om tillståndshavaren tagit del av tillsynsrapporterna.

Sammanfattningsvis kan konstateras att:

- Organisationsnummer saknas på samtliga tillsynsrapporter.
- Underskrift av den som genomfört tillsynen saknas på samtliga tillsynsrapporter.
- Underskrift av tillståndshavaren/serveringsansvarig, som ska ha tagit del av tillsynsrapporterna, saknas på samtliga tillsynsrapporter.
- Underskrift saknas av biträde vid tillsyn av samtliga, då det vid ett antal tillsyner deltagit fler än en person från tillsynsmyndigheterna.
- Noteringar om uppföljning, åtgärder och eventuell information till annan myndighet saknas på samtliga tillsynsrapporter.
- Noteringar om hur tillsynsrapporterna återförts till alkoholhandläggaren saknas helt.
- Dokument som visar hur rapporterna analyserats och använts i det fortsatta arbetet saknas.
- På tillsynsrapporterna saknas information om serveringsställena har tillfälliga eller stadigvarande serveringstillstånd.

Länsstyrelsen har därefter ställt kompletterande frågor till alkoholhandläggaren och kommunledningsförvaltningen, Karlshamn kommun.

Av alkoholhandläggarens svar framgår att det saknas kännedom om tillsynsplanens framtagande och det saknas dokumentation om tidigare alkoholhandläggares delaktighet i tillsynsplanen. Det saknas dokumenterade rutiner om hur kommunikationen mellan tillsynsinspektören och alkoholhandläggaren skall ske. Alkoholhandläggaren saknar tillgång till tillsynsrapporterna då inspektören talade in sin rapport i en bandspelare vid tillsynsbesöket och därefter inte skrev ut rapporterna för ev åtgärd och kommunikering.. Rapporterna förmedlades därför inte vidare till alkoholhandläggaren för eventuell åtgärd.

Då tillsynsinspektören för närvarande är sjukskriven har Karlshamn kommuns kanslichef/kommunjurist besvarat uppföljningsfrågorna som länsstyrelsen skickat till kommunen. Kanslichefen/kommunjuristen har dock förhört sig med tillsynsinspektören via telefon samt den alkoholhandläggare som var ansvarig för alkoholärendena under 2009, som nu är föräldraledig. Av svaren framgår att det inte fanns någon tillsynsplan för 2009, men att för tillsyn har, förutom Östersjöfestivalen, även nattklubbarna prioriterats. Urvalet av tillsynsobjekt har gjorts där kommunen i första hand upplever problem. Enligt kanslichefen/kommunjuristen sker ungefär samma antal tillsyn varje år och att vissa tidpunkter är givna, medan andra är fria.

När det gäller rutiner för kommunikation svarar kommunen att det inte finns några rutiner för kommunikation vare sig mellan tillsynsinspektören och alkoholhandläggaren eller mellan tillsynsinspektören och andra myndigheter. Den kommunikation som sker är muntlig. Åtterrapporering av tillsynsuppdraget till kommunledningsförvaltningen har skett då problem uppstått. Intresset för den löpande verksamheten har inte varit så stor.

Vidare skriver Karlshamn kommuns kommunjurist att ambitionen är att arbeta med verksamheten på ett mer planmässigt sätt och att verksamheten ska ses över i samband med inspektörens pensionsavgång.

Länsstyrelsens sammanfattning

För att tillsynsverksamheten ska fungera på ett bra sätt är det viktigt att det finns en plan för hur arbetet ska bedrivas. Karlshamn kommun har under 2009 inte haft någon tillsynsplan, vilket försvårar möjligheten att följa upp tillsynsarbetet. Genom de dokument som länsstyrelsen begärt in framgår inte hur tillsynsarbetet i Karlshamn kommun följts upp och enligt svar på följdfrågor har intresset varit svagt.

Vid tillsyn över serveringsställen har tillsynsinspektören enbart talat in sina iakttagelser på en bandspelare. Ingen av insända rapporter är undertecknade av vare sig tillsynsinspektör eller tillståndshavare. Detta har omöjliggjort en godtagbar kommunikering, enligt förvaltningslagen (1986:223), med tillståndshavarna, där vikten av den enskilda individens rätt till att underrättas om uppgift som har tillförts ett ärende lyfts upp i 16 och 17 §.

I och med att inga tillsynsrapporter skriftligen har återkopplats till alkoholhandläggaren, utan enbart muntlig och av spontan karaktär, har inte kommunikationen fungerat på ett tillfredsställande sätt mellan alkoholhandläggaren och tillsynsinspektören. Det är alkoholhandläggarens skyldighet att avgöra om iakttagelser under tillsyn ska leda till vidare åtgärder eller inte. För att alkoholhandläggaren ska ha möjlighet att vidta sanktionsåtgärder gentemot tillståndshavare som brister i att följa alkohollagens bestämmelser är det av yttersta vikt att alkoholhandläggaren blir medveten om de olägenheter som kan förekomma. Det är också viktigt att det finns en gedigen dokumentation som kan ha betydelse för utgången i enskilda ärenden.

Av inkommet svar från kanslichef/kommunjurist framgår att kommunen i samband med tillsynsinspektörens pensionsavgång har ambitionen att se över verksamheten och arbeta mer planmässigt med tillsynen. I samband med detta anser länsstyrelsen att Karlshamn kommun bör se över kvaliteten på den tillsyn som bedrivs över beviljade serveringstillstånd. Detta med hänsyn till att flertalet tillsynsbesök genomförts innan kl. 00.00, trots att det är känt att alkoholpolitiska olägenheter i större omfattning sker efter kl. 00.00. Karlshamn kommun bör även skapa rutiner för hur tillsynsarbetet ska bedrivas i fortsättningen samt hur

kommunikationen mellan alkoholhandläggaren och tillsynsinspektören kan utvecklas till att fungera på ett tillfredsställande sätt.

Olofström

Tillsyn över Olofström kommuns tillsyn över beviljade serveringstillstånd

Alkohollagen är en social skyddslagstiftning och tillsyn är ett oerhört värdefullt instrument för att se till att alkohollagens bestämmelser efterlevs. Det är en socialt ansvarsfull uppgift för en tillståndshavare att, bland annat, se till att inga minderåriga eller märkbart påverkade personer serveras alkohol. Tillsynsinspektörens tillsyn över tillståndshavarna ska resultera i en sund krogmiljö där risken att utsättas för våld och alkoholens skadeverkningar minskar.

Enligt alkohollagen (1994:1738) 8 kap. 1 § utövas den omedelbara tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om servering av spritdrycker, vin och starköl av kommunen och av polismyndigheten. Länsstyrelsen utövar tillsyn inom länet. Länsstyrelsen ska också biträda kommunerna med råd i deras verksamhet.

Enligt alkohollagen (1994:1738) 8 kap. 2 § skall kommunen på begäran av någon annan tillsynsmyndighet lämna de uppgifter som myndigheten behöver för sin tillsyn.

Av regeringens regleringsbrev framgår att länsstyrelserna har fått i uppdrag att öka kommunernas tillsyn över alkohollagens bestämmelser. Statens Folkhälsoinstitut och länsstyrelserna har arbetat med projektet Ansvarsfull Alkoholservering i Sveriges kommuner under en längre tid. Som en del i projektet ingår en ökad satsning på kommunernas tillsynsverksamhet.

Länsstyrelsen har till socialnämnden i Olofström kommun skickat en begäran om att ta del av upprättad tillsynsplan och tillsynsrapporter under verksamhetsåret 2009. Trots påminnelser har socialnämnden inte inkommit med något underlag för tillsyn till länsstyrelsen. Länsstyrelsen har därför ingen möjlighet att genomföra någon tillsyn över hur socialnämnden i Olofström kommun bedrivit tillsyn under 2009 över beviljade serveringstillstånd.

Sölvesborg

Tillsyn över Sölvesborgs kommuns tillsyn över beviljade serveringstillstånd

Ansvar för tillsyn i Sölvesborg kommun ligger under Barn- och utbildningsförvaltningen och Individ- och familjeomsorgen (IFO). Av insänd tillsynsplan framgår under vilken månad respektive serveringsställe planerades att få besök för tillsyn. Det saknas information om vem som skrivit tillsynsplanen, när den är fastställd och av vem. Det finns inte heller någon information om att tillsyn tillsammans med någon annan myndighet har varit planerad. Enligt tillsynsplanen var de flesta besöken för tillsyn inplanerad under juni och juli månad. Dessutom planerades tillsyn under Sweden Rock festivalen, Killebomfestivalen och Jazzfestivalen. Av inkomna tillsynsrapporter framgår att tillsynsplanen inte har följts. Tillsynsrapporterna är i huvudsak skrivna av Lisbeth Hedlund. Några få rapporter är skrivna av alkoholhandläggaren tillsammans med tillsynsinspektören i Karlshamns kommun. Lisbeth Hedlund är anställd i form av konsult med arvode och tjänstgöringsgraden är utifrån de behov som kan uppstå.

27 serveringsställen har besökts för tillsyn under 2009.

Tre serveringsställen med tillstånd för tillfällig servering.

Av tillsynsrapporterna framgår att:

- De tre serveringsställena har besökts den 4/7-2009, under Killebomfestivalen. Tillsynsrapporten inkom till Sölvesborgs kommun den 6/10-2009.

Av tillsynsrapporterna framgår att vissa störningar förekommit och att muntliga påpekanden gjorts. Det saknas dock noteringar om att tillståndshavaren tagit del av tillsynsrapporterna. Det framgår inte heller om andra åtgärder vidtagits. Rapporter är undertecknade av tillsynsinspektören.

15 serveringsställen har besökts en gång.

Av tillsynsrapporterna framgår att:

- Fem av dessa har besökts den 27/3-2009 mellan kl. 18.00 och 21.05. Samtliga rapporter saknar informativ text.
- Sju av dessa besök har gjorts den 4/7-2009, dvs. under Killebomfestivalen, varav fem besök gjordes mellan kl. 12.30 och 20.00. På en tillsynsrapport anges att tillsyn gjordes löpande och på en tillsynsrapport finns ingen tidsangivelse. Fem av rapporterna saknar informativ text.
- Alkoholhandläggaren och inspektören från Karlshamns kommun har besökt två av dessa 15 serveringsställen den 29/8-2009, mellan kl. 21.00 och 21.50.
- Ett serveringsställe har besökts den 11/12-2009, mellan kl. 16.00 och 16.30.

Det saknas noteringar om tillståndshavarna tagit del av tillsynsrapporterna. Det saknas information om uppföljning skett eller om andra åtgärder vidtagits. Ingen rapport är underskriven.

Sex serveringsställen har besökts flera gånger.

Av tillsynsrapporterna framgår att:

- Fem av dessa har besökts vid två olika datum, mellan kl. 16.00 och 22.35.
- Ett serveringsställe har besökts vid fyra olika datum, mellan kl. 19.30 och 22.55. Vid ett av dessa besök, under Killebomfestivalen, var tillsynen löpande.

Tre av besöken genomfördes av alkoholhandläggaren och Karlshamn kommuns inspektör och det är de enda rapporter som är undertecknade. Sex av 14 tillsynsrapporter saknar informativ text. Det framgår inte av tillsynsrapporten om eller vilka åtgärder som vidtagits. Det saknas noteringar om tillståndshavarna tagit del av tillsynsrapporterna.

Sweden Rock festival, 5-6 juni 2009.

Av tillsynsrapporten framgår att det fanns tre serveringstillstånd, som besöktes för tillsyn under Sweden Rock festival, 5-6 juni. Ett av dessa serveringstillstånd var tillfälligt och de andra två var stadigvarande tillstånd. De två serveringsställena med stadigvarande tillstånd för

servering ligger i anslutning till festivalområdet. Tillsynsrapporten från festivalens tillfälliga tillstånd är daterad den 27/9-2009 och inkom till Sölvesborgs kommun den 6/10-2009. Enligt tillsynsrapporten framgår att brister påtalats, men det framgår inte om eller vilka åtgärder som gjorts. Det saknas även noteringar om tillståndshavaren tagit del av tillsynsrapporterna. Detta gäller även de två stadigvarande serveringstillstånden.

Sammanfattningsvis kan konstateras att:

- Tillsynsplanen har inte följts.
- Samtliga tillsynsbesök har genomförts den 27/3, 5/6, 4/7, 28/9 och 11/12-2009.
- Organisationsnummer saknas på samtliga tillsynsrapporter som genomförts av Sölvesborgs tillsynsinspektör ensam.
- Underskrift av den som genomfört tillsynen saknas på i stort sett samtliga tillsynsrapporter.
- Underskrift av tillståndshavaren/serveringsansvarig, som ska ha tagit del av tillsynsrapporterna, saknas på samtliga tillsynsrapporter.
- Noteringar om uppföljning, åtgärder och eventuell information till annan myndighet saknas på samtliga tillsynsrapporter.
- Noteringar om hur tillsynsrapporterna återförts till alkoholhandläggaren saknas helt.
- Dokument som visar hur rapporterna analyserats och använts i det fortsatta arbetet saknas.
- Information om serveringsställena har tillfälliga eller stadigvarande serveringstillstånd saknas på rapportblanketterna.

Länsstyrelsen har därefter ställt kompletterande frågor till alkoholhandläggaren och Individ- och familjeomsorgen i Sölvesborgs kommun.

Av alkoholhandläggarens svar framgår att kunskap saknas om delaktighet i framtagandet av tillsynsplanen. Alkoholhandläggaren tillträdde först 2010-09-09 och saknar dokument som beskriver hur kommunikationen skall ske mellan tillsynsinspektör och alkoholhandläggare.

Enligt Katrin Lilja, IFO-chef i Sölvesborgs kommun, är alkoholinspektören anställd i form av konsult med arvode. Tjänstgöringsgraden är utifrån de behov som kan uppstå, dock minst en tillsyn/år. IFO-chefen och alkoholinspektören gör en gemensam planering. Ut fastställer planen. Det finns riktlinjer som vägledning för inriktningen av tillsynen i kommunen. Urvalet av tillsynsobjekt sker genom planeringsmöte i samverkan med alkoholinspektör och IFO-chef. Ca sju gånger per år sker samverkan och gemensam tillsyn med Olofströms alkoholinspektör. Kommunikation med alkoholhandläggaren sker vid behov, observationer vid tillsyn, planering med polis, tull. I huvudsak sköter alkoholhandläggaren kommunikationen med andra myndigheter. Resultatet av tillsynsuppdraget till kommunledningen/aktuell nämnd ska övergripande ske från alkoholhandläggaren.

Länsstyrelsens sammanfattning

För att tillsynsverksamheten ska fungera på ett bra sätt är det viktigt att det finns en plan för hur arbetet ska bedrivas. Sölvesborg kommun har under 2009 haft en tillsynsplan. Tillsynsplanen inte följts, vilket bland annat framgår genom avsaknaden av tillsyn i samverkan med Olofström kommun.

Ingen av insända rapporter är undertecknade av tillståndshavare och på i stort sett samtliga saknas underskrift av den som genomfört tillsynen. Vid tillsyn av Sweden Rock som genomfördes den 5-6 juni 2009 har tillsynsprotokoll inte upprättats förrän den 27/9-2009.

Detta har omöjliggjort en godtagbar kommunikering, enligt förvaltningslagen (1986:223), med tillståndshavarna, där vikten av den enskilda individens rätt till att underrättas om uppgift som har tillförts ett ärende lyfts upp i 16 och 17 §. Det är viktigt att det finns en gedigen dokumentation som kan ha betydelse för utgången i enskilda ärenden och att tillståndshavarna får kännedom om de brister som uppmärksammas så fort som möjligt.

För att alkoholhandläggaren ska ha möjlighet att vidta sanktionsåtgärder gentemot tillståndshavare som brister i att följa alkohollagens bestämmelser är det av yttersta vikt att alkoholhandläggaren blir medveten om de olägenheter som kan förekomma. Därför är det avgörande i tillsynsämne om och hur kommunikationen mellan alkoholhandläggaren och tillsynsinspektören fungerar på ett tillfredsställande sätt.

Länsstyrelsen anser att Individ- och familjeomsorgen bör se över kvaliteten på den tillsyn som bedrivs över beviljade serveringstillstånd. Detta med hänsyn till att flertalet tillsynsbesök genomförts innan kl. 00.00, trots att det är känt att alkoholpolitiska olägenheter i större omfattning sker efter kl. 00.00. Sölvesborg kommun bör även skapa rutiner för hur tillsynsarbetet ska bedrivas i fortsättningen samt hur kommunikationen mellan alkoholhandläggaren och tillsynsinspektören kan utvecklas till att fungera på ett tillfredsställande sätt. Eftersom det ofta är helhetsintrycket över tid som är avgörande för om någon åtgärd ska vidtas eller inte, ska även goda förhållanden dokumenteras. Individ- och familjeomsorgen bör därför se över rutinerna för upprättandet av tillsynsprotokoll så att de blir mer informativa.

Länsstyrelsens bedömning av tillsynen i länet

Enligt Handbok Alkohollag måste överträdelser eller åsidosättande av försäljningsbestämmelserna dokumenteras grundligt och bör även påtalas direkt för tillståndshavaren eller dennes företrädare. Allmänna bedömningar om brister i ordning och nykterhet på serveringsstället ska beskrivas; t.ex gäster som raglade, sludrade, satt vid borden och sov, var onormalt högljudda etc. dokumentationen underlättas om förtryckta protokoll används vid kontrollbesöken. Eftersom det ofta är helhetsintrycket över tid som är avgörande för om någon åtgärd ska vidtas eller inte, ska även goda förhållanden dokumenteras. Det är bland annat därför också lämpligt att ge en återkoppling till tillståndshavaren – även då allt varit i sin ordning.

Kommunerna i Blekinge behöver överlag se över sina rutiner när det gäller den dokumentation som ska ske vid tillsyn. Kommunerna behöver även skärpa till den kommunikering som ska ske med tillståndshavarna, oavsett vad tillsynsinspektören kommit fram till vid tillsyn.

För att utveckla och skärpa tillsynen över beviljade serveringstillstånd i Blekinge, kommer Länsstyrelsen i samverkan med polismyndigheten att under hösten 2011 anordna en utbildning i tillsyn för poliser, kommunala alkoholhandläggare och tillsynsinspektörer. Dels för att skärpa den kommunala tillsynen och dels för att polis och kommun ska få en samsyn och arbeta åt samma håll. Det är av stor vikt att polis och kommun har samma inställning och kriterier för vad som är godtagbart i serveringssammanhang.

Länsstyrelsen Blekinge län
371 86 Karlskrona
Tel: 0455-870 00.
E-post: blekinge@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/blekinge

Rapporter Länsstyrelsen Blekinge län ISSN